

Elämää näyteikkunassa

Hollantilaiset eivät piiloudu verhojen taakse. Auringon laskiessa ohikulkija saa kaikessa rauhassa ihailta amsterdamilaisen koteja.

KAISIA VIITANEN KUVAT KATJA TÄHJÄ

Perhe muutti autotalliin

Yrittäjät Anne ja Mack Kooijman sekä tyttäret Vicky ja Loulou.

KOOIJMANIN PERHEEN kodin tilalla oli vielä viisi vuotta sitten autotalli. Amsterdamissa on jatkuva asuntopula, joten kiinteistönvälitysalalla työskentelevän isän Mack Kooijmanin mielessä välähti.

Nyt auto on parkkeerattava muualle, sillä perhe on uudistanut bensankatkuisen autotallin olohuoneekseen. Lähi-vuosina kahteen yläkerrokseen on tarkoitus remontoida lisää huoneita. Neliöitä on yhteensä 400.

Lapset Vicky ja Loulou pelaavat pöydän ääressä. Iso terrieri vetelee hirsiiä korissaan, kissanpentu loikkaa tyttöjen syliin ja äiti alkaa valmistella ateriaa. Kaiken tämän näkee suoraan kadulta.

Amsterdamissa on asuntovarkaita, mutta Anne ei ole huolissaan. Ikkunoissa on panssarilasi, ja lukot on vaihdettu.

– Ilman lupaa tänne on vaikea päästä.

Perheelle ei tullut mieleenkään sulkea elävistä katunäkymää.

– Meille yhteys kadun elämään ja ihmisiin on koko asunnon juttu.

Naapurit nimittävät perheen kotia kaleidoskoopiksi. Asunto näyttää aina vähän erilaiselta katsomissuunnasta riippuen. Taitavasti suunniteltu valaistus, afrikkalainen taide ja värikkäät esineet korostuvat mustia seiniä vasten.

– Ai miksi mustat seinät? No, ne autotallin läikät oli helpompi peittää mustalla matolla ja maalilla, Anne tunnustaa ja nauraa.

◀ Avoimessa kodissa ei voi asua, jos koko ajan ajattelee olevansa huomion keskipisteenä. – Enemmän me olemme saamapuolella, kun voimme seurata kadun tapahtumia, sanoo amsterdamilainen Anne Kooijman. ▶

EI NIIN SALATUT ELÄMÄT

Matkailijat usein yllättyvät nähdessään hollantilaisten avoimet ikkunat. Useimmiten kadun puolella on olohuone, joka koetaan puolijulkiseksi tilaksi. Makuuhuoneisiin ei näe koskaan.

Avoimuudelle on monta kilpailevaa selitystä. Yksi niistä on kalvinistinen uskonto, jonka mukaan mitään ei sovi piilottaa Jumalan silmiltä. Osa tutkijoista puhuu kansanluonteesta: hollantilaiset arvostavat järjestelmällisyyttä ja haluavat näyttää kotinsa olevan kunnossa.

Ikkunoista voi lukea paljon asukkaiden elämästä. Kun kotiin syntyy vauva, hollantilaiset ripustavat näkyville joko vaaleansinisiä tai pinkkejä ilmapalloja. Syntymäpäivinä ikkunassa on paperikirjaimilla ikä ja onnittelesanat. Ja kun opinnot ovat ohi, ikkunaan tai lipputankoon kuuluu hissata koulureppu merkiksi siitä, että läpi meni. Auta armias, jos reppua ei näy. Silloin naapurustossa alkaa vilkas juoruilu.

► Hiilivaraston uusi elämä

Valokuvaaja Vincent Kruijt ja tytär Maartje.

KYMMENEN VUOTTA sitten vanhemmat toivat silloin yhdeksänvuotiaan Maartje Kruijtin katsomaan perheen uutta kotia.

– Aloin itkeä. Asunnon paikalla oli vain pätkä vanhaa tiilimuuria ja likainen lattia, Maartje muistelee.

Tila oli tuolloin sähkölaitoksen entinen hiilivarasto. Sisustusarkkitehdin ja taitavien rakentajien avulla vanhan julkisivun taakse syntyi avara ja moderni koti. Lattia on betonia, ja sisustuksessa on puuta ja metallia.

– Läpinäkyvyys on asunnon pääidea. Ainoastaan vessasta ei näe ulos, Maartjen isä Vincent kertoo.

Myöhemmin Vincent erosi vaimostaan, ja nyt hän asuu tyttärensä kanssa asunnossa kahdestaan.

Keittiön ja olohuoneen seinät ovat pelkkää ikkunaa. Jokunen ohikulkija on erehtynyt luulemaan asuntoa kaupaksi ja tullut sisään.

– Yleensä he ovat ulkomaalaisia. Hollantilaiset kyllä tunnistavat tämän kodiksi, Maartje naurahtaa.

Kauniilla säällä Vincent istuskelee asunnon etupihalla.

– Olen asunut Amsterdamissa kolmekymmentä vuotta, mutta vasta tässä asunnossa olen tutustunut kaikkiin naapureihini. Se tuntuu tosi mukavalta.

Vincent valitsi ruokapöydän valaisimiksi kanalan vanhat lämpölamput. Vain polttimet piti vaihtaa.
– Tykkään käyttää vanhoja esineitä uudessa tarkoituksessa.

”Läpinäkyvyys on asunnon pääidea. Ainoastaan vessasta ei näe ulos.”

► Pitkien illallisten näyttämö

Kestävän energiatalouden konsultti Jon de Visser.

– MINULLE KODISSA tärkeintä on tunnelma, ei tietty tyyli, sanoo ystävilleen illallista laittava Jon de Visser.

Mies kaltaa tomaatteja, hörppää punaviiniä ja heilauttaa samalla kättään ikkunan takana kulkevalle tuntemattomalle mies-seurueelle.

Jon on asunut de Pijpin vanhassa työläis-kaupunginosassa jo kolmekymmentä vuotta, tosin aluksi toisessa osoitteessa.

– Koko katu oli ennen huumekauppiaiden hallussa. Lopulta talonvaltaajat valtasivat tämän talon, minkä jälkeen eräs rouva osti kiinteistön. Pitkien neuvottelujen jälkeen sain vuokrata häneltä alimman kerroksen.

Nyt alue on suosittua kapakkaseutua. Etenkin viikonloppuisin juhlakansaa riittää.

– Jos olisin saanut jokaisesta kodilleni lausutusta kohteliaisuudesta euron, olisin miljonääri, Jon naureskelee.

Kuten maassa on tapana, Jonin makuuhuone on rauhallisemmalla pihan puolella.

– Pidän ikkunaverhot auki, kunnes menen nukkumaan. Suljettu verho on kavereilleni merkki, ettei kannata enää tulla käymään.

Alainin ekspressionistinen tapetti syntyi puolivahingossa, kun hän tykästy poikiensa piirroksiin. – Monistin kuvia kopiokoneella ja peitin niillä koko seinän.

Jon de Visser ruuvasi keittiöön äitinsä vanhat keittiökaapit. Kaveri puolestaan antoi vanhan puupöytänsä ja naisystävä nahkatuolit sen ympärille. Lattialankut Jon sai siskoltaan.

▲ Molempiin suuntiin

Ravintoloitsija Alain Parry, vaimo Anja ja pojat Beau, Zep ja Bruin.

– EI MEITÄ haittaa, että ohikulkijat näkevät sisään. Samallahan mekin näemme ulos. Vastapäinen tapasbaari on meidän teatterimme, nauraa Alain Parry.

Alain löysi stailistivaimonsa kanssa kolmekerroksisen talon Jordaanin kaupunginosasta yhdeksän vuotta sitten. Siitä lähtien katutason näyteikkuna on ollut jatkuvasti auki.

– Etenkin turistit työntävät silloin tällöin nenänsä ikkunaan. Me moikkaamme heille iloisesti takaisin.

Alain ei tiedä, miksi juuri hollantilaiset antavat asuntojensa näkyä. Ikkunat ovat suuria ja ensimmäisen kerroksen asunnot houkuttelevasti juuri ohikulkijoiden silmänkorkeudella.

– Ilmiön hollantilaisuus on minullekin mysteeri. Jo Belgian puolella ikkunaverhot ovat iltaisin tiukasti kiinni.

Anne-Marien asunnossa on useita tasoja: olohuone on parvella, makuuhuone sen takana ja keittiö alimpana. – Vaikka talo näyttää pikkuruiselta, minulla on täällä seitsemän eri tilaa.

”Amsterdam on kuin pieni kylä, ja avoimuus lisää turvallisuutta. Kun olin kaksi päivää poissa, naapurit jo soittelivat huolissaan, onko kaikki hyvin.”

▲ Näkymä kanavalle

Eläkeläinen Anne-Marie van Vollenhoven.

ANNE-MARIE van Vollenhoven asuu Amsterdamin kenties kuuluisimman kanavan, Prinsengrachtin, varrella. Hänen kapea talonsa on rakennettu Hollannin siirtomaaherpuuden kultavuosina 1675.

– Minulla kävi todella tuuri. Siitä on nyt 38 vuotta, kun ostin talon huutokaupasta

huippuhalvalla. Nythän näiden hinnat ovat pilvissä.

Anne-Marie ei pidä verhoista. Ensinnäkin hän haluaa nauttia päivänvalon mukaan vaihtuvasta kanavamaisemasta.

– Lisäksi haluan tarjota ohikulkijoille katsottavaa. Minusta se kuuluu amsterdamlaiseen vieraanvaraisuuteen.

Mutta ei Anne-Marie sentään siivoa ohikulkijoita varten.

– Ja jos aamusella tarvitsen lasin vettä,

hiippailen keittiöön t-paidassa ohikulkijoista piittaamatta.

Jokunen vuosi sitten Anne-Marie möi pyörittämänsä videovuokraamon. Sen jälkeen naapurit ovat nähneet eläkeläisrouvan usein kotosalla lukemassa lehteä. Anne-Marien aikuinen poika asuu jo muualla.

– Amsterdam on kuin pieni kylä, ja avoimuus lisää sen turvallisuutta. Kun olin kaksi päivää poissa, naapurit jo soittelivat huolissaan, onko kaikki hyvin.